

Czwartek, 11 marca 2021 r.

P9_TA(2021)0080

Genetycznie zmodyfikowana bawełna GHB614 × T304-40 × GHB119

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną bawełnę GHB614 × T304-40 × GHB119, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003 (D070621/02 – 2021/2553(RSP))

(2021/C 474/06)

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003 produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną bawełnę GHB614 × T304-40 × GHB119, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (D070621/02,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003 z dnia 22 września 2003 r. w sprawie zmodyfikowanej genetycznie żywności i paszy ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 7 ust. 3 i art. 19 ust. 3,
- uwzględniając rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 503/2013 w sprawie wniosków o zatwierdzenie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003 oraz zmieniające rozporządzenia Komisji (WE) nr 641/2004 i (WE) nr 1981/2006 ⁽²⁾,
- uwzględniając fakt, że głosowanie przeprowadzone 11 stycznia 2021 r. w Stałym Komitecie ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt, o którym mowa w art. 35 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003, nie doprowadziło do wydania opinii,
- uwzględniając art. 11 i 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającego przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję ⁽³⁾,
- uwzględniając opinię Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) przyjętą 21 czerwca 2018 r. i opublikowaną 25 lipca 2018 r. ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje zawierające sprzeciw wobec zezwoleń na wprowadzanie organizmów zmodyfikowanych genetycznie (GMO) ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 268 z 18.10.2003, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 157 z 8.6.2013, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13.

⁽⁴⁾ Opinia naukowa panelu EFSA ds. organizmów modyfikowanych genetycznie dotycząca oceny genetycznie zmodyfikowanej bawełny GHB614 × T304-40 × GHB119 przeznaczonej do stosowania w żywności i paszy oraz do importu i przetwarzania, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1829/2003 (wniosek EFSA-GMO-NL-2014-122), Dziennik EFSA 2018; 16(7):5349, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2018.5349>

⁽⁵⁾ W ósmej kadencji Parlament przyjął 36 rezolucji zawierających sprzeciw wobec zezwolenia na wprowadzanie GMO. Ponadto w dziewiątej kadencji Parlament przyjął następujące rezolucje:

- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 października 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MZHGOJG (SYN-ØØØJG-2), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0028).

- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 października 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji dotyczącej odnowienia zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0029).

Czwartek, 11 marca 2021 r.

— uwzględniając art. 112 ust. 2 i 3 Regulaminu,

-
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 października 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających zmodyfikowaną genetycznie kukurydzę MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 oraz rodzaje zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy łączące dwie, trzy lub cztery modyfikacje MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 i DAS-40278-9 i produktów składających się z wymienionych rodzajów zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte P9_TA(2019)0030).
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji dotyczącej odnowienia zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną bawełnę LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0054).
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji dotyczącej odnowienia zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję MON 89788 (MON-89788-1), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0056).
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 oraz subkombinacje MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 i NK603 × DAS-40278-9, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte P9_TA(2019)0056).
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających zmodyfikowaną genetycznie kukurydzę Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 oraz rodzaje zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy łączące dwie, trzy, cztery lub pięć modyfikacji Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 i GA21 i produktów składających się z wymienionych rodzajów zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0057).
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003 produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0069).
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 listopada 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 oraz genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę łączącą dwie, trzy lub cztery modyfikacje MON 87427, MON 89034, MIR162 i NK603, składających się z tych odmian kukurydzy lub z nich wyprodukowanych oraz uchylającej decyzję wykonawczą Komisji (UE) 2018/1111 na mocy rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0291).
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 listopada 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na mocy rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady na wprowadzenie do obrotu produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0292).
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 listopada 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających zmodyfikowaną genetycznie kukurydzę MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 oraz rodzaje zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy łączące dwie, trzy lub cztery modyfikacje MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 i NK603 i produktów składających się z wymienionych rodzajów zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte P9_TA(2020)0293).
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003 produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0365).
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających zmodyfikowaną genetycznie kukurydzę MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 oraz rodzaje zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy łączące dwie lub trzy modyfikacje MON 87427, MON 89034, MIR162 i MON 87411 i produktów składających się z wymienionych rodzajów zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0366).
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji dotyczącej odnowienia zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0367).
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji odnawiającej zezwolenie na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MON 88017 (MON-88Ø17-3), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0368).
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji dotyczącej odnowienia zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MON 89034 (MON-89Ø34-3), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0369).

Czwartek, 11 marca 2021 r.

- uwzględniając projekt rezolucji Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności,
- A. mając na uwadze, że 30 września 2014 r. przedsiębiorstwo Bayer CropScience AG („wnioskodawca”) złożyło zgodnie z art. 5 i 17 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 wniosek o wprowadzenie do obrotu żywności, składników żywności i paszy zawierających zmodyfikowaną genetycznie bawełnę GHB614 × T304-40 × GHB119 („bawełna zmodyfikowana genetycznie”) oraz produktów składających się z niej lub z niej wyprodukowanych; mając na uwadze, że wniosek ten odnosił się również do wprowadzenia do obrotu produktów zawierających lub mających w swoim składzie bawełnę zmodyfikowaną genetycznie do zastosowań innych niż żywność i pasza, z wyjątkiem uprawy;
- B. mając na uwadze, że 21 czerwca 2018 r. EFSA przyjął pozytywną opinię, którą opublikowano 25 lipca 2018 r.;
- C. mając na uwadze, że bawełna zmodyfikowana genetycznie pochodzi ze skrzyżowania trzech rodzajów zmodyfikowanej genetycznie bawełny i wykazuje tolerancję na herbicydy zawierające glufosynat i glifosat (herbicydy uzupełniające), a także produkuje dwa białka owadobójcze (toksyny „Bt” lub „Cry”): Cry1Ab i Cry2Ae, które są toksyczne dla niektórych larw łuskoskrzydłych żerujących na bawełnie ⁽⁶⁾;
- D. mając na uwadze, że choć w Europie konsumpcja oleju z nasion bawełny przez ludzi jest stosunkowo niewielka, olej taki można znaleźć w wielu różnych produktach spożywczych, w tym w sosach sałatkowych, majonezach, drobnych wyrobach piekarniczych, kremach czekoladowych do smarowania oraz chipsach; mając na uwadze, że bawełna podawana jest zwierzętom głównie w formie makuchów z nasion bawełny i mączki z nasion bawełny lub jako pełnotłuste nasiona bawełny ⁽⁷⁾; mając na uwadze, że w postaci mąki bawełnianej bawełna jest również spożywana przez ludzi;
- E. mając na uwadze, że zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1829/2003 genetycznie zmodyfikowana żywność lub pasza nie może wywierać szkodliwego wpływu na zdrowie ludzi i zwierząt ani na środowisko naturalne, a przy sporządzaniu decyzji Komisja musi brać pod uwagę wszelkie istotne przepisy prawa Unii oraz inne uzasadnione czynniki istotne dla sprawy; mając na uwadze, że te uzasadnione czynniki powinny obejmować zobowiązania Unii wynikające z celów zrównoważonego rozwoju ONZ, paryskiego porozumienia klimatycznego oraz Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej;
- F. mając na uwadze, że rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 503/2013 wymaga oceny, czy oczekiwane praktyki rolnicze mają wpływ na wyniki badanych punktów końcowych; mając na uwadze, że zgodnie z tym rozporządzeniem wykonawczym ma to szczególne znaczenie dla roślin odpornych na herbicydy; mając ponadto na uwadze, że różne miejsca wybrane do badań terenowych powinny odzwierciedlać różne warunki meteorologiczne i agronomiczne, w jakich ma się odbywać uprawa;

Brak danych dotyczących ekspresji genów i składu roślin

- G. mając na uwadze, że badania terenowe na potrzeby oceny składu i warunków agronomicznych w odniesieniu do bawełny zmodyfikowanej genetycznie przeprowadzono w Stanach Zjednoczonych jedynie w ośmiu miejscach, ale nie na innych ważnych obszarach produkcji bawełny; mając na uwadze, że tylko dane z roku 2012 wykorzystano do uzyskania informacji dotyczących odpowiednich warunków meteorologicznych, w jakich rośliny mogą być uprawiane;
- H. mając na uwadze, że glufosynat i glifosat nie były stosowane w wysokich dawkach, jakich należy się spodziewać w kontekście rosnącej odporności chwastów;
- I. mając na uwadze, że EFSA nie wystąpił o dalsze badania, np. badania terenowe trwające dłużej niż jeden sezon i w innych regionach, w których produkuje się bawełnę; mając ponadto na uwadze, że nie uzyskano żadnych danych reprezentujących bardziej ekstremalne warunki środowiskowe, takie jak warunki spowodowane zmianą klimatu, mimo że wykazano, iż czynniki środowiskowe mogą wpływać na ekspresję toksyn Bt ⁽⁸⁾;

⁽⁶⁾ Opinia EFSA, s. 10.

⁽⁷⁾ Opinia EFSA, s. 22.

⁽⁸⁾ Zob. na przykład Adamczyk, J.J. Jr., Meredith, W. R. Jr., „Genetic basis for variability of Cry1Ac expression among commercial transgenic *Bacillus thuringiensis* (Bt) cotton cultivars in the United States” [Genetyczne podstawy zmienności ekspresji Cry1Ac w handlowych transgenicznych uprawnych odmianach bawełny *Bacillus thuringiensis* w Stanach Zjednoczonych], *Journal of Cotton Science*, 2004, 8(1), s. 433-440, <https://pubag.nal.usda.gov/catalog/10670> oraz Trtikova, M., Wikmark, O.G., Zemp, N., Widmer, A., Hilbeck, A., „Transgene expression and Bt protein content in transgenic Bt maize (MON810) under optimal and stressful environmental conditions” [Ekspresja transgeny i zawartość białka Bt w transgenicznej kukurydzy Bt (MON810) w optymalnych i ekstremalnych warunkach środowiskowych], *Plos ONE*, 2015:10(4), e0123011, <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0123011>

Czwartek, 11 marca 2021 r.

Brak oceny herbicydów uzupełniających

- J. mając na uwadze, że w wielu badaniach wykazano, iż uprawa roślin genetycznie zmodyfikowanych tolerujących herbicydy prowadzi do większego zużycia herbicydów uzupełniających, co w dużej mierze spowodowane jest pojawieniem się chwastów odpornych na herbicydy⁽⁹⁾; mając na uwadze, że w konsekwencji należy się spodziewać, iż bawełna zmodyfikowana genetycznie będzie narażona na wyższe i powtarzające się dawki glufosynatu i glifosatu, wskutek czego w zbiorach może znaleźć się więcej pozostałości;
- K. mając na uwadze utrzymujące się wątpliwości co do rakotwórczości glifosatu; mając na uwadze, że EFSA stwierdził w listopadzie 2015 r., iż jest mało prawdopodobne, aby glifosat był rakotwórczy, a Europejska Agencja Chemikaliów uznała w marcu 2017 r., że nie ma podstaw, by zaliczyć go do substancji rakotwórczych; mając na uwadze, że z kolei Międzynarodowa Agencja Badań nad Rakiem, wyspecjalizowana agencja Światowej Organizacji Zdrowia ds. badań nad rakiem, w 2015 r. zaliczyła glifosat do substancji prawdopodobnie rakotwórczych dla ludzi;
- L. mając na uwadze, że według EFSA brakuje danych toksykologicznych, które umożliwiłyby przeprowadzenie oceny ryzyka dla konsumentów w odniesieniu do szeregu produktów rozpadu glifosatu istotnych w przypadku upraw zmodyfikowanych genetycznie odpornych na działanie glifosatu⁽¹⁰⁾;
- M. mając na uwadze, że glufosynat zaliczono do substancji działających szkodliwie na rozrodczość (1B), spełnia on zatem kryteria graniczne określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009⁽¹¹⁾; mając na uwadze, że zezwolenie na stosowanie glufosynatu w Unii wygłosił 31 lipca 2018 r.⁽¹²⁾; mając na uwadze, że genetycznie zmodyfikowana bawełna jest podwójnie odporna na glufosynat, co pozwala na stosowanie jeszcze wyższych dawek w roślinach;
- N. mając na uwadze, że badania wykazują, iż glifosat i glufosynat mogą mieć poważny wpływ na mikrobiom⁽¹³⁾, w związku z czym należy najpierw ocenić długoterminową toksyczność (toksyczność mieszaną) toksyn Bt w żywności i paszy dla układu trawiennego w wyniku rozpylania glifosatu i glufosynatu, zanim będzie można wyciągnąć jakiegokolwiek wnioski dotyczące wpływu na zdrowie i bezpieczeństwo żywności;
- O. mając na uwadze, że ocenę pozostałości herbicydów i produktów ich rozpadu na roślinach zmodyfikowanych genetycznie uznaje się za niewchodzącą w zakres kompetencji panelu EFSA ds. organizmów modyfikowanych genetycznie, w związku z czym procedura wydawania zezwoleń na GMO nie obejmuje takiej oceny; mając na uwadze, że jest to podejście problematyczne, ponieważ sposób, w jaki roślina zmodyfikowana genetycznie rozkłada herbicydy uzupełniające, oraz skład, a tym samym toksyczność produktów rozpadu (metabolitów), mogą wynikać z samej modyfikacji genetycznej⁽¹⁴⁾;

⁽⁹⁾ Zob. na przykład Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact” [Zmodyfikowane genetycznie rośliny i chwasty tolerujące herbicydy a herbicydy – przegląd i wpływ], Environmental Management, styczeń 2016 r., 57(1), s. 31–48, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> oraz Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years” [Wpływ zmodyfikowanych genetycznie upraw na stosowanie pestycydów w USA – pierwsze szesnaście lat], Environmental Sciences Europe; 28 września 2012 r., tom 24(1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>.

⁽¹⁰⁾ Wnioski EFSA z wzajemnej weryfikacji oceny ryzyka stwarzanego przez pestycydy, dotyczącej substancji czynnej glifosatu, Dziennik EFSA 2015; 13(11):4302, s. 3, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4302>

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1).

⁽¹²⁾ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

⁽¹³⁾ Zob. na przykład <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304389420301400?via%3DIihub>

⁽¹⁴⁾ Ma to istotnie miejsce w przypadku glifosatu, co stwierdzono w uzasadnionej opinii EFSA pt. „Przegląd obowiązujących najwyższych poziomów pozostałości glifosatu zgodnie z art. 12 rozporządzenia (WE) nr 396/2005”, Dziennik EFSA 2018; 16(5):5263, s. 12, <https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263>

Czwartek, 11 marca 2021 r.

Nierozstrzygnięte kwestie dotyczące toksyn Bt

- P. mając na uwadze, że do przeprowadzenia badań bezpieczeństwa wykorzystano białka Cry1Ab i Cry2Ae produkowane odpowiednio w bakteriach *Escherichia coli* (*E. coli*) i *B. thuringiensis*, a nie białka wytwarzane przez samą roślinę zmodyfikowaną genetycznie⁽¹⁵⁾, co oznacza, że ocena skutków toksycznych opiera się na zakładanej równorzędności toksyn Bt wytwarzanych sztucznie w bakteriach oraz toksyn Bt wytwarzanych przez rośliny; mając jednak na uwadze, że w celu odpowiedniego uwzględnienia efektów synergii oceny nie powinny opierać się wyłącznie na badaniach nad toksynami transgenicznymi Bt wytwarzanymi w systemach mikrobiologicznych;
- Q. mając ponadto na uwadze, że badaniom toksykologicznym przeprowadzonym nad wyizolowanymi białkami można przypisać niewielkie znaczenie, a to ze względu na fakt, że toksyny Bt w uprawach zmodyfikowanych genetycznie, takich jak kukurydza, bawełna i soja, są z natury bardziej toksyczne niż wyizolowane toksyny Bt; mając na uwadze, że dzieje się tak dlatego, iż inhibitory proteazy obecne w tkankach roślinnych mogą zwiększyć toksyczność toksyn Bt poprzez opóźnienie ich rozpadu; mając na uwadze, że zjawisko to zaobserwowano w wielu badaniach, w tym również w badaniu przeprowadzonym 30 lat temu dla przedsiębiorstwa Monsanto; badanie to wykazało, iż nawet skrajnie niski poziom inhibitorów proteazy zwiększa toksyczność toksyn Bt nawet dwudziestokrotnie⁽¹⁶⁾;
- R. mając na uwadze, że skutki te nigdy nie zostały uwzględnione w ocenach ryzyka EFSA, mimo że są one istotne dla wszystkich roślin Bt zatwierdzonych do przywozu lub uprawy w Unii; mając na uwadze, że nie można wykluczyć ryzyka dla ludzi i zwierząt spożywających żywność i paszę zawierającą toksyny Bt, wynikającego z tej zwiększonej toksyczności spowodowanej interakcją między toksynami PI i Bt;
- S. mając na uwadze, że w szeregu badań zaobserwowano w wyniku narażenia na toksyny Bt skutki uboczne mogące wpływać na układ odpornościowy oraz zauważono, że niektóre toksyny Bt mogą wykazywać właściwości adiuwantów⁽¹⁷⁾, co oznacza, że mogą nasilać alergenicność innych białek, z którymi wchodzi w styczność;
- T. mając na uwadze, że ocenę ewentualnych interakcji między pozostałościami herbicydów i ich metabolitów z toksynami Bt uznaje się za niewchodzącą w zakres kompetencji panelu EFSA ds. GMO, w związku z czym nie dokonuje się jej w ramach oceny ryzyka; mając na uwadze, że jest to problematyczne, ponieważ wiadomo, że pozostałości z rozpylania glifosatu i glufosynatu zakłócają funkcjonowanie mikrobiomu, co może na przykład nasilić reakcje immunologiczne w połączeniu z toksynami Bt⁽¹⁸⁾;

Rośliny Bt: wpływ na organizmy inne niż zwalczane i wzrost odporności

- U. mając na uwadze, że w przeciwieństwie do środków owadobójczych, których stosowanie powoduje narażenie w czasie oprysku i przez ograniczony czas po oprysku, uprawa zmodyfikowanych genetycznie roślin Bt oznacza ciągłe narażenie organizmów zwalczanych i innych niż zwalczane na toksyny Bt;

⁽¹⁵⁾ Opinia naukowa panelu EFSA ds. organizmów modyfikowanych genetycznie w sprawie wniosku złożonego na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 przez Bayer CropScience AG (nr ref. EFSA-GMO-NL-2011-97) o wydanie zezwolenia na wprowadzenie do obrotu genetycznie zmodyfikowanej bawełny odpornej na szkodniki owadzie i tolerującej środki chwastobójcze, z przeznaczeniem na żywność i paszę, oraz na jej przywóz i przetwarzanie, EFSA Journal 2013; 11(6):3251, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3251>, oraz Opinia naukowa panelu EFSA ds. organizmów modyfikowanych genetycznie w sprawie wniosku złożonego na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 przez Bayer CropScience AG (nr ref. EFSA-GMO-NL-2011-96) o wydanie zezwolenia na wprowadzenie do obrotu genetycznie zmodyfikowanej bawełny GHB119 odpornej na szkodniki owadzie i tolerującej środki chwastobójcze, z przeznaczeniem na żywność i paszę, oraz na jej przywóz i przetwarzanie, EFSA Journal 2016; 14(10):4586, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4586>, s. 14

⁽¹⁶⁾ MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L., „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors” [Nasilenie aktywności owadobójczej *Bacillus thuringiensis* w obecności inhibitorów proteazy serynowej], Journal of Agricultural and Food Chemistry 1990, 38, s. 1145–1152, <https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051>

⁽¹⁷⁾ Zob. analizę Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals” [Przegląd bezpieczeństwa i skutków biologicznych toksyn Cry *Bacillus thuringiensis* u ssaków], Journal of Applied Toxicology 2016, 36(5), s. 630–648, <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jat.3252/full>

⁽¹⁸⁾ Parenti, M.D., Santoro, A., Del Rio, A., Franceschi, C., „Literature review in support of adjuvanticity/immunogenicity assessment of proteins” [Przegląd literatury popierającej ocenę białek pod kątem adiuwancyjności/immunogenicności], EFSA Supporting Publications, styczeń 2019 r., 16(1): 1551, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551>

Czwartek, 11 marca 2021 r.

- V. mając na uwadze, że nie można już uznawać za prawidłowe założenia, iż toksyny Bt wykazują jeden specyficzny dla danego celu zwalczania sposób działania, i nie można wykluczyć wpływu na organizmy inne niż zwalczane⁽¹⁹⁾; mając na uwadze doniesienia o różnorodnych skutkach dotykających coraz większą liczbę organizmów innych niż zwalczane; mając na uwadze, że w niedawnym przeglądzie wymieniono 39 recenzowanych publikacji, w których odnotowano istotny niekorzystny wpływ toksyn Bt na wiele gatunków „spoza obszaru działania”⁽²⁰⁾;
- W. mając na uwadze, że szereg organizmów innych niż zwalczane może być narażone w Unii na toksyny Bt przez kontakt z wyciekami, odpadami i obornikiem wynikający z importu roślin Bt; mając na uwadze, że w ocenie ryzyka nie oceniono wpływu na organizmy inne niż zwalczane;
- X. mając na uwadze, że w ocenie ryzyka nie uwzględniono faktu, że zwalczane szkodniki mogą rozwijać odporność na toksyny Bt, a to może prowadzić do stosowania pestycydów mniej bezpiecznych dla środowiska lub do zwiększania dawek i liczby oprysków w krajach, w których uprawiane są tak zmodyfikowane genetycznie rośliny; mając na uwadze, że amerykańska Agencja Ochrony Środowiska planuje stopniowe wycofanie w ciągu najbliższych trzech do pięciu lat wielu krzyżówek kukurydzy Bt oraz niektórych odmian bawełny Bt ze względu na wzrost odporności owadów na te uprawy⁽²¹⁾;
- Y. mając na uwadze, że choć utrzymywano, iż uprawa roślin Bt prowadzi do spadku użycia środków owadobójczych, to w badaniu opublikowanym niedawno w Stanach Zjednoczonych⁽²²⁾ stwierdzono, że „w szeregu analiz wpływu uprawy roślin Bt na wzorce stosowania pestycydów najwyraźniej nie uwzględniono zaprawiania nasion, a zatem potencjalnie przeszacowano spadek użycia środków owadobójczych w uprawach roślin Bt (zwłaszcza »powierzchni obszarów poddanych działaniu«)”;
- Z. mając na uwadze, że Unia jest stroną Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej („CBD ONZ”), w której jasno określono, że zarówno kraje eksportujące, jak i importujące mają międzynarodowe obowiązki w zakresie różnorodności biologicznej;

Uwagi właściwych organów państw członkowskich

- AA. mając na uwadze, że podczas trzymiesięcznego okresu konsultacji państwa członkowskie zgłosiły EFSA wiele krytycznych uwag⁽²³⁾; mając na uwadze, że te krytyczne uwagi dotyczą między innymi tego, że dostarczone dane i analizy danych dotyczące oceny fenotypowej, składu i toksyczności są niewystarczające, że analiza składu nie uwzględnia pozostałości ani metabolitów herbicydów uzupełniających oraz że propozycja wnioskodawcy dotycząca planu monitorowania środowiska nie spełnia celów określonych w załączniku VII do dyrektywy 2001/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽²⁴⁾ i nie wiąże działań monitorujących z odpowiednimi celami ochrony; mając na uwadze, że właściwy organ jednego z państw członkowskich odrzucił wniosek o wprowadzenie do obrotu genetycznie zmodyfikowanej bawełny, uzasadniając to tym, że poprzednie oceny dotyczące trzech pojedynczych modyfikacji były niewystarczające do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzkiego;

Wypełnianie zobowiązań międzynarodowych Unii

- AB. mając na uwadze, że w sprawozdaniu specjalnej sprawozdawczyni ONZ ds. prawa do pożywienia z 2017 r. stwierdzono, iż szczególnie w krajach rozwijających się niebezpieczne pestycydy mają katastrofalne skutki dla zdrowia⁽²⁵⁾; mając na uwadze, że oengetowski cel zrównoważonego rozwoju nr 3.9 zakłada znaczne obniżenie do 2030 r. liczby zgonów i chorób spowodowanych przez niebezpieczne substancje chemiczne oraz zanieczyszczenie i skażenie powietrza, wody i gleby⁽²⁶⁾; mając na uwadze, że zezwolenie na przywóz zmodyfikowanej genetycznie bawełny zwiększyłoby popyt na tę uprawę, w przypadku której zastosowano herbicyd, który działa szkodliwie na rozrodczość i który nie jest już dopuszczony do stosowania w Unii, a tym samym zwiększyłoby narażenie pracowników w państwach trzecich; mając na uwadze, że ryzyko zwiększonego narażenia pracowników jest szczególnie niepokojące w przypadku zmodyfikowanych genetycznie upraw odpornych na herbicydy, gdyż w uprawach tych stosuje się większe ilości takich środków;

⁽¹⁹⁾ Zob. np. Hilbeck, A., Otto, M., „Specificity and combinatorial effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in the context of GMO risk assessment” [Swoistość i skutki skojarzone toksyn Cry Bacillus thuringiensis w kontekście oceny ryzyka związanego z GMO], *Frontiers in Environmental Science* 2015, 3:71, <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fenvs.2015.00071/full>

⁽²⁰⁾ Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Böhn, T., „Insecticidal Bt crops. EFSA’s risk assessment approach for GM Bt plants fails by design” [Rośliny owadobójcze Bt. Podejście EFSA do oceny ryzyka związanego ze zmodyfikowanymi genetycznie roślinami Bt nie daje właściwych wyników z powodu przyjętych metod], *RAGES* 2020, s. 4, https://www.testbiotech.org/sites/default/files/RAGES_report-Insecticidal%20Bt%20plants.pdf

⁽²¹⁾ <https://www.dtnpf.com/agriculture/web/ag/crops/article/2020/09/29/epa-proposes-phasing-dozens-bt-corn>

⁽²²⁾ Douglas, M.R., Tooker, J.F., „Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops” [Zaprawianie nasion na wielką skalę doprowadziło do szybkiego wzrostu użycia neonicotynoidowych środków owadobójczych i prewencyjnego stosowania środków ochrony roślin w uprawach polowych w USA], *Environmental Science and Technology* 2015, 49, 8, s. 5088–5097, <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141g>

⁽²³⁾ Uwagi państw członkowskich dostępne za pośrednictwem rejestru pytań EFSA (nr ref.: EFSA-Q-2014-00721): <https://www.efsa.europa.eu/en/register-of-questions>

⁽²⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/18/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie i uchylająca dyrektywę Rady 90/220/EWG (Dz.U. L 106 z 17.4.2001, s. 1).

⁽²⁵⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>

⁽²⁶⁾ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/>

Czwartek, 11 marca 2021 r.

Niedemokratyczny proces podejmowania decyzji

- AC. mając na uwadze, że w wyniku głosowania przeprowadzonego 11 stycznia 2021 r. w Stałym Komitecie ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt, o którym mowa w art. 35 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003, nie wydano opinii, co oznacza, że nie uzyskano poparcia kwalifikowanej większości państw członkowskich dla wydania zezwolenia; mając na uwadze, że 13 państw członkowskich (reprezentujących 35,52 % ludności Unii) głosowało przeciwko zezwoleniu, a jedynie 10 państw członkowskich (reprezentujących 27,49 % ludności Unii) głosowało za zezwoleniem; mając na uwadze, że 4 państwa członkowskie (reprezentujące 37 % ludności Unii) wstrzymały się od głosu;
- AD. mając na uwadze, że Komisja przyznaje, iż sytuacja, w której nadal wydaje ona zezwolenia na wprowadzanie GMO bez uzyskania poparcia kwalifikowanej większości państw członkowskich, jest problematyczna, oraz że sytuacja taka jest wyjątkiem, jeśli chodzi ogólnie o wydawanie zezwoleń na wprowadzanie produktów, ale stała się normą w procesie podejmowania decyzji o zezwoleniu na wprowadzenie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy;
- AE. mając na uwadze, że w trakcie ósmej kadencji Parlament przyjął łącznie 36 rezolucji, w których sprzeciwił się wprowadzeniu do obrotu GMO: do zastosowania w żywności i paszy (33 rezolucje) oraz do uprawy w Unii (3 rezolucje); mając na uwadze, że w dziewiątej kadencji Parlament Europejski przyjął już 16 sprzeciwów wobec wprowadzania GMO do obrotu; mając na uwadze, że nie uzyskano poparcia kwalifikowanej większości państw członkowskich dla zezwolenia na wprowadzenie żadnego z tych GMO; mając na uwadze, że powody, dla których państwa członkowskie nie popierają zezwoleń, obejmują brak poszanowania zasady ostrożności w procesie wydawania zezwoleń oraz obawy naukowe związane z oceną ryzyka;
- AF. mając na uwadze, że Komisja nadal wydaje zezwolenia na GMO, mimo że sama stwierdziła niedemokratyczność tego procesu, a także mimo braku poparcia ze strony państw członkowskich i mimo zastrzeżeń Parlamentu;
- AG. mając na uwadze, że możliwość niezatwierdzenia przez Komisję GMO, jeżeli w komitecie odwoławczym nie ma większości kwalifikowanej państw członkowskich opowiadających się za zatwierdzeniem, nie wymaga żadnej zmiany prawnej⁽²⁷⁾;
1. uważa, że projekt decyzji wykonawczej Komisji wykracza poza uprawnienia wykonawcze przewidziane w rozporządzeniu (WE) nr 1829/2003;
 2. uważa, że projekt decyzji wykonawczej Komisji jest niespójny z prawem Unii, gdyż nie odpowiada celowi rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 zakładającemu – zgodnie z zasadami ogólnymi określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002⁽²⁸⁾ – stworzenie podstawy do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony życia i zdrowia ludzkiego, zdrowia i dobrostanu zwierząt, środowiska naturalnego oraz interesów konsumentów w związku z genetycznie zmodyfikowaną żywnością i paszą, przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego;
 3. wzywa Komisję do wycofania projektu decyzji wykonawczej;
 4. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w skierowanym do posłów piśmie z 11 września 2020 r. Komisja ostatecznie przyznała, iż przy podejmowaniu decyzji o zezwoleniu na wprowadzenie GMO należy uwzględnić zasady zrównoważonego rozwoju⁽²⁹⁾; wyraża jednak głębokie rozczarowanie faktem, że po tej dacie Komisja wciąż zezwalała na przywóz GMO do Unii mimo sprzeciwu ze strony Parlamentu i większości państw członkowskich;
 5. wzywa Komisję, by jak najszybciej i przy pełnym udziale Parlamentu opracowała kryteria zrównoważonego rozwoju; wzywa Komisję, by poinformowała, jak i w jakim terminie rozpocznie te prace;

⁽²⁷⁾ Zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 182/2011 Komisja „może przyjąć”, a nie „przyjmuje” zezwolenie, jeżeli w łonie komitetu odwoławczego nie ma większości kwalifikowanej państw członkowskich opowiadającej się za zezwoleniem (art. 6 ust. 3).

⁽²⁸⁾ Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1).

⁽²⁹⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

Czwartek, 11 marca 2021 r.

6. ponownie wzywa Komisję, by nie wydawała zezwoleń na GMO odporne na herbicydy, dopóki w poszczególnych przypadkach nie zostaną szczegółowo zbadane zagrożenia dla zdrowia wynikające z pozostałości herbicydów, co wymaga pełnej oceny pozostałości z oprysków upraw zmodyfikowanych genetycznie herbicydami uzupełniającymi oraz oceny produktów ich rozpadu i wszelkich efektów skojarzonych, w tym z samą rośliną zmodyfikowaną genetycznie;
7. po raz kolejny apeluje do Komisji, by nie zezwalała na przywóz z przeznaczeniem na żywność lub paszę jakichkolwiek genetycznie zmodyfikowanych roślin odpornych na substancję czynną o działaniu chwastobójczym niedopuszczoną do stosowania w Unii;
8. wzywa EFSA, aby w końcu zaakceptował istotne różnice między natywnymi toksynami Bt a białkami będącymi ekspresją syntetycznych transgenów w roślinach zmodyfikowanych genetycznie oraz rozszerzył zakres oceny ryzyka, aby w pełni uwzględnić wszystkie interakcje i efekty skojarzone między toksynami Bt, roślinami zmodyfikowanymi genetycznie i ich składnikami, pozostałościami z oprysków herbicydami uzupełniającymi i środowiskiem, a także wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo żywności;
9. wzywa EFSA, by przestał akceptować badania toksyczności prowadzone z wykorzystaniem białek wyizolowanych, które mogą mieć inną strukturę i inne skutki biologiczne niż białka wytwarzane przez samą roślinę, a także by wymagał prowadzenia wszystkich badań z wykorzystaniem tkanki z rośliny zmodyfikowanej genetycznie;
10. wzywa EFSA, by upewniał się, że dane z badań polowych lub szklarni obejmują wystarczająco szeroki zakres warunków agronomicznych i środowiskowych, by móc ocenić wpływ wszystkich czynników stresogennych, których należy się spodziewać podczas uprawy, na ekspresję genów i skład roślin;
11. wzywa EFSA, by upewniał się, że dane z badań polowych lub szklarni obejmują wystarczająco szeroki zakres różnych odmian, by móc ocenić wpływ różnych profili genetycznych na ekspresję genów i skład roślin;
12. wzywa EFSA, aby żądał danych o wpływie spożycia żywności i paszy pochodzących z genetycznie zmodyfikowanych roślin na mikrobiom jelitowy;
13. ponownie apeluje do Komisji o uwzględnianie zobowiązań Unii wynikających z umów międzynarodowych, takich jak paryskie porozumienie klimatyczne, Konwencja ONZ o różnorodności biologicznej i cele zrównoważonego rozwoju ONZ;
14. podkreśla, że poprawki przyjęte przez Parlament Europejski 17 grudnia 2020 r. do wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 182/2011⁽³⁰⁾, które stanowią podstawę negocjacji z Radą, przewidują, że Komisja nie może zezwalać na GMO, jeżeli nie popiera tego większość kwalifikowana państw członkowskich; nalega, aby Komisja szanowała to stanowisko i wzywa Radę do kontynuowania prac i przyjęcia w trybie pilnym ogólnego podejścia w odniesieniu do tego dossier;
15. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządóm i parlamentóm państw członkowskich.

⁽³⁰⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0364.